

Sygn. akt I ACa 1419/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Lamparska (spr.)
Sędziowie:	SSA Aleksandra Marszałek SSA Anna Guzińska
Protokolant:	Teresa Wróbel - Płatek

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **S. S. i B. S.**

przeciwko **Gminie W.**

o ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 21 października 2011 r. sygn. akt I C 945/11

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powodów solidarnie na rzecz strony pozwanej kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;**

3. **zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu na rzecz adw. M. K. kwotę 1.800 zł oraz należny podatek od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym orzeczeniem Sąd I Instancji oddalił powództwo, w którym powodowie wnosili o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego a to wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 26 marca 2001 r. w części dotyczącej kwoty 75.308 zł.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I Instancji oparł na następujących ustaleniach stanu faktycznego:

Wyrokiem z dnia 26 marca 2001 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I C 489/98, Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny zasądził na rzecz Gminy W. solidarnie od S. S., B. F. (obecnie S.) oraz A. T. kwotę 25.011,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dat tam wskazanych oraz orzekł o kosztach procesu.

W dniu 12 lutego 2008 r. zmarł jeden z dłużników solidarnych – A. T.. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego (...) z dnia 6 czerwca 2008 r. (sygn. akt (...)) Sąd stwierdził, że spadek po A. T. na podstawie ustawy nabyły wprost: matka L. T. w 5/8 częściach oraz siostra B. S. w 3/8 częściach. W skład majątku spadkowego po A. T. weszło mieszkanie własnościowe położone we W. przy ul. (...), którego wartość na dzień 28.06.2008 r., ustalona według stanu na dzień otwarcia spadku, wynosiła 234.647 zł. Spadkodawca A. T. posiadał zadłużenie wobec Spółdzielni Mieszkaniowej (...) na łączną kwotę 45.976,66 zł.

W dniu 7 grudnia 2009 r. strona powodowa złożyła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikom S. S. i B. S. (dawniej F.) oraz skierowanie jej do nieruchomości należącej do dłużników, tj. lokalu mieszkalnego położonego we W. przy ul. (...), dla którego prowadzona jest księga wieczysta o nr (...), jak również do ruchomości należących do dłużników, wynagrodzenia za pracę, pobieranych świadczeń emerytalno - rentowych i innych należnych dłużnikom wierzytelności – celem wyegzekwowania należności wynikającej z wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 26.03.2001 r., wydanego w sprawie o sygn. akt IC 498/98. Na podstawie tego wniosku Komornik Sądowy, pismem z dnia 14.12.2009 r. zawiadomił powodów o wszczęciu postępowania egzekucyjnego na wniosek Gminy W., w celu wyegzekwowania kwoty 128.977,26 zł (obejmującej należność główną odsetki, koszty sądowe i koszty egzekucyjne) oraz dokonał zajęcia świadczeń emerytalno - rentowych przysługujących B. S. i S. S..

Ponadto, pismem z dnia 21.12.2009 r., doręczonym powodom w dniu 06.01.2010 r., Komornik zawiadomił powodów o wszczęciu egzekucji z nieruchomości położonej we W. przy ul. (...) we W., dla której Sąd Rejonowy (...) prowadzi księgę wieczystą nr (...)

Postanowieniem z dnia 25.08.2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) przystąpił do opisu i oszacowania przedmiotowej nieruchomości.

Przy tak poczynionych ustaleniach Sąd I Instancji uznał powództwo za niezasadne.

Wskazał, że pełnomocnik powodów na rozprawie w dniu 21.10.2011 r., poprzedzającej wydanie wyroku wskazał, że podstawę prawną roszczenia zawartego w pozwie stanowi przepis art. 840 pkt 2 k.p.c.

W ocenie Sądu I Instancji, w świetle przeprowadzonych w sprawie dowodów oraz poczynionych na ich podstawie ustaleń faktycznych, nie można stwierdzić, by po powstaniu tytułu wykonawczego, tj. wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 26.03.2001 r. (sygn. akt IC 489/98), nastąpiło jakiegokolwiek zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie powodów wygasło lub nie mogło być egzekwowane. Sąd I Instancji wskazuje, że podstawą do ograniczenia wykonalności tytułu wykonawczego nie może być okoliczność, iż jeden z dłużników solidarnych, wymienionych w tytule wykonawczym zmarł, a egzekucja należności zasądzonej w wyroku prowadzona jest wyłącznie z majątku powodów. Są oni bowiem dłużnikami solidarnym, zaś istota zobowiązania solidarnego polega na tym, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych (art. 366 k.c.). Pozwana Gmina W. mogła zatem, w myśl przytoczonego wyżej przepisu, skierować egzekucję zasądzonego na jej rzecz świadczenia wyłącznie przeciwko powodom S. i B. S.. Każdy z powodów bowiem, jako dłużnik solidarny odpowiada za całość zobowiązania bez ograniczenia, tj. całym swoim majątkiem. Jak to zatem wskazuje Sąd I Instancji, nieprawidłowe jest rozumowanie powodów, że zadłużenie wynikające ze spornego tytułu wykonawczego „dzieli się” na 3 dłużników i 1/3 długu obciąża spadkobierców zmarłego A. T.. Na etapie postępowania egzekucyjnego wierzyciel ma bowiem wybór i może w sposób dowolny skierować egzekucję przeciwko jednemu lub kilku wybranym osobom. Dopiero wówczas, gdy dłużnik solidarny zaspokoi wierzyciela, treść istniejącego między współdłużnikami stosunku

prawnego rozstrzyga o tym, czy i w jakim zakresie może on domagać się od pozostałych dłużników zwrotu tej części długu, którą pokrył niejako za innych dłużników (art. 376 k.c.).

Jak to wskazuje Sąd I Instancji, na wniosek pozwanej Gminy W., Komornik Sądowy, działający przy Sądzie Rejonowym (...)prowadzi egzekucję powyższej należności ze świadczeń emerytalno-rentowych powodów oraz z nieruchomości położonej we W. przy ul. (...), stanowiącej współwłasność powodów.

Jeżeli zaś, co wydają się twierdzić powodowie, do przedmiotowego lokalu mieszkalnego przysługują również prawa innym osobom, np. spadkobiercom zmarłego dłużnika A. T., to wyłącznie te osoby mogą zgłaszać swoje roszczenia w toku postępowania egzekucyjnego, bądź też wystąpić do Sądu ze stosownym powództwem przeciwegzekucyjnym.

Ostatecznie Sąd I Instancji wskazuje, że egzekucja prowadzona z majątku powodów, w świetle przeprowadzonych w sprawie dowodów, jest zgodna z przepisami prawa i brak jest podstaw do ograniczenia wykonalności tytułu wykonawczego.

Na powyższe rozstrzygnięcie apelację wnieśli powodowie, którzy zaskarżonemu orzeczeniu zarzucili:

I. naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pobieżną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i zaniechanie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków, tj. A. G., G. B., i U. D., na okoliczności związane z prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)postępowaniem egzekucyjnym;

II. wadliwą wykładnię przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 5 k.c. i przyjęcie, że postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po A. T. przez B. S. nie stanowi przesłanki wskazanej w przywołanym wyżej przepisie, a więc nie jest zdarzeniem powodującym, że zobowiązanie nie może być egzekwowane ponad równowartość udziału powódki w masie spadkowej po A. T.;

III. nierozważenie istoty sprawy, polegającej na ustaleniu czy w skutek przyjęcia spadku wprost po A. T. w 3/8 części na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego (...)z dnia 6.06.2008 r. ograniczona została odpowiedzialność B. S. za dług brata do wysokości jej udziału w spadku.

Wskazując na powyższe zarzuty wnieśli o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie pierwszym poprzez jego zmianę i ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 26.03.2001 r. (sygn. akt I C 489/98) opatrzonego klauzulą wykonalności postanowieniem z dnia 23.06.2001 r. w części dotyczącej kwoty 75.308 zł;

2. zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu na etapie postępowania odwoławczego w kwocie brutto 2.214 zł (w tym 414 zł podatku VAT w stawce 23 %), ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia oraz pozostawienie Sądowi Okręgowemu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela wszystkie ustalenia stanu faktycznego dokonane przez Sąd I Instancji przyjmując jej za podstawę orzekania, poza jedną korektą.

Wbrew bowiem ustaleniom Sądu I Instancji w skład spadku po A. T. nie wchodziło prawo odrębnej własności lokalu mieszkalnego położonego we W., przy ul. (...). Zmarłemu przysługiwało bowiem lokatorskie spółdzielcze prawo do lokalu, które nie jest prawem dziedzicznym. W skład spadku wchodzi zatem kwota z tytułu wkładu mieszkaniowego. Nie miało to jednak znaczenia dla prawidłowości wydanego orzeczenia.

Zarzuty apelacji są natomiast bezzasadne, aczkolwiek z uwagi na ich sformułowanie trudno do nich się ustosunkować.

Wskazać zatem należy, że powództwo zostało sformułowane przez powodów osobiście i wprawdzie zażądano w nim pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w części kwoty 75.000 zł, ale z uzasadnienia pozwu wynika, że powodowie uważają, że skoro udział powódki w majątku spadkowym wynosi 3/8, to jedynie w zakresie 3/8 wartości mieszkania spadkowego pomniejszonej o długi spadkowe winna być prowadzona egzekucja.

Przytoczona argumentacja nie znajduje zatem uzasadnienia w podstawach powództwa przeciwegzekucyjnego.

Niesłuszny jest zatem zarzut apelacji, że Sąd I Instancji naruszył zasady oceny materiału dowodowego i nie przeprowadził dowodu z zeznań wskazanych w apelacji świadków.

Wniosek o ich przesłuchanie nigdy nie został formalnie złożony, bo przecież nie nastąpiło to w piśmie z dnia 19 października 2011 r., a na rozprawie w dniu 21 października 2011 r. powodowie wnieśli tylko, aby pozostali spadkobiercy zarówno po A. T. jak i jego żonie zostali zawiadomieni o toczącym się postępowaniu. Wskazać także należy, że przedmiotem dowodu są fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.). Pełnomocnik powodów nie wskazuje w jaki sposób informacja o prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym pochodząca od tych osób ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, tym bardziej, że przecież został dopuszczony dowód z dokumentów znajdujących się w aktach komorniczych.

Nie ma także racji apelujący, że postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po A. T. jest przesłanką przewidzianą w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Nie nastąpiło bowiem żadne zdarzenie, które spowodowało wygaśnięcie zobowiązania powodów. Takim zdarzeniami jest bowiem wykonanie zobowiązania, potrącenie, zwolnienie z długu, odnowienie. Sąd I Instancji szczegółowo natomiast wyjaśnia na czym polega zasada solidarnej odpowiedzialności. Powódka nie odpowiada jako spadkobierczyni, ale jako dłużnik solidarny do pełnej wysokości zasądzonej kwoty. Nie ma także podstaw do uznania, że solidarny dług powodów nie może być egzekwowany. Egzekucja została przecież skierowana nie do majątku spadkowego, ale do nieruchomości, która stanowi współwłasność powodów (vide: odpis z Kw (...) akt komorniczych: Km 4613/09). Natomiast zdarzeniami, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane jest przedawnienie roszczenia, odroczenie spełnienia świadczenia, rozłożenie świadczenia na raty. Na żadną z takich okoliczności powodowie nie wskazują.

Co zaś do zarzut naruszenia art. 5 k.c. to trudno przyjąć, że wierzyciel, który przekazuje sprawę do egzekucji narusza zasady współzycia społecznego z tego to powodu, że kieruje egzekucję do jedynego wartościowego składnika majątkowego jakim jest nieruchomość powodów. Jest to bowiem jego prawo. Nieruchomość nie stanowi natomiast majątku spadkowego, ale własność powodów. Pomiedzy spadkobiercami doszło zatem do podziału majątku spadkowego.

Kolejny zarzut podniesiony w apelacji to nierozważenie istoty sprawy polegającej na ustaleniu czy skutek przyjęcia spadku wprost po A. T. w 3/8 części odpowiedzialność powódki została ograniczona za dług brata do wysokości jej udziału. W zasadzie zatem wystarczyłoby się odwołać do wyżej zaprezentowanej argumentacji. Odpowiedzialność powódki za długi spadkowe oraz jej zakres nie mają w sprawie znaczenia. Powódka odpowiada w pełnej wysokości za swój własny dług, dopiero, na co słusznie wskazuje Sąd I Instancji, po jego spłaceniu mogłaby żądać rozliczenia ze spadkobiercami. Po raz kolejny także wskazać należy, że egzekucja nie została skierowana do spadku, ale do własności powodów.

Nie uzasadnia także uwzględnienie powództwa sytuacja materialna powodów.

Mając zatem na rozprawie powyższe jak i treść art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego znajduje uzasadnienie w treści art. 98 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. Z jego dobrodziejstwa powodowie skorzystali bowiem już przed Sądem I Instancji. Nadal jednak podtrzymywali swoje żądania. Powodowie uzyskali zwolnienie od

kosztów sądowych, a ich sytuacja materialna nie może być uznawana zawsze jako szczególnie uzasadniony wypadek przekładający się na to, że strona wygrywająca proces nie uzyskuje kosztów niezbędnej pomocy prawnej.

bp